Leestafel.

Dr. A. Kuyper. *Om de Oude Wereldzee.* I. Amsterdam, Van Holkema & Warendorf.

Gelijk men weet dankt dit werk, waarvan het, onlangs verschenen, *eerste* deel nu reeds is uitverkocht, zijn ontstaan aan de omstandigheid dat Dr. Kuyper, na in 1905, op zijn eerbiedig verzoek, door Hare Majesteit de Koningin van zijn ambt als Minister te zijn ontheven, een reis ondernam naar die streken van Europa, Azië en Afrika welke de Middellandsche Zee omzoomen.

Van zijn indrukken op die reis, welke negen maanden duurde, deelt hij nu in dit zijn werk iets althans meê.

Om nu dit boek juist te beoordeelen zal men goed doen met zich vooraf rekenschap te geven van het doel dat zijn schrijver er zich mee gesteld heeft.

De auteur toch bedoelde allerminst met dit geschrift de stichtelijke litteratuur te verrijken door, zooals ik weet, dat sommigen verwachtten, naar aanleiding van zijn bezoek aan het heilige land, vele ons reeds van elders bekende wetenswaardigheden mee te deelen en daaraan dan min of meer stichtelijke opmerkingen vast te knoopen. Tot dit geure Palestina-litteratuur, dat in de laatste jaren ten onzent zooal niet verrijkt, dan toch vermeerderd is, wil Kuyper's boek niet gerekend worden. Want wel is er ook een hoofdstuk in: *Het Heilige Land*, maar dit neemt in slechts 110 van de 548 bladzijden waaruit het eerste deel bestaat, en draagt ook dan nog een gansch ander karakter dan het zoo even door mij genoemde genre.

En al evenmin bedoelde Dr. Kuyper met dit zijn geschrift de wetenschap in dien zin te dienen, dat hij er de geographische, ethnologische of historische kennis van de door hem bezochte landen met nieuwe vondsten door zou verrijken. „De landen die ik doortoog, zijn", zoo schrijft hij zelf in zijn *Voorrede*, „met uitzondering alleen van Klein-Azië en Soedan, algemeen bereisd; hun geheimenissen hebben ze reeds lang ontsluierd; en althans wie er slechts kort vertoeven kon, gelijk dit met mij het geval was, zou slechts herhalen kunnen wat door specialiteiten vóór mij veel omstandiger en juister bericht was".

Wat de heer Kuyper dan wél met dit zijn jongste geschrift bedoelde, zegt hij ons zelf onomwonden in zijn reeds genoemde *Voorrede*: „Voor mij was eenig doel van mijn reis, persoonlijk kennis te maken met de religieuse, sociale en politieke toestanden in de onderscheidene streken van Europa, Azië en Afrika, die de oude Wereldzee omzoomen". Was dit zijn *reis*doel, zelfs erkent hij, een halve bladzijde verder, dat waar het hem gelukte in negen maanden tijds, de lijnen van den driehoek Odessa-Khartoem-Tanger langs te komen, dit „veel te vluchtig (was) voor nauwkeurige kennismaking, maar toch lang genoeg om een algemeenen indruk in mij op te nemen".

Van dien algemeenen indruk iets mee te deelen en alzoo zijn indrukken van de religieuse, sociale en politieke toestanden in de landen door hem bezocht, in wijder kring te doen kennen, dat is wat Dr. Kuyper met zijn *Om de Oude Wereldzee* bedoelt; allereerst bedoelt.

Zoo wil dit boek gelezen, bekeken, beoordeeld worden.

Nu zal mij, en waarschijnlijk velen met mij, vrij koud laten de algemeene indruk, dien het grootste deel onzer medemenschen gedurende een reis van negen maanden in zoovele landen zouden hebben opgedaan omtrent de religieuse, sociale en politieke toestanden. Hun mededeelingen daaromtrent, zullen mij maar een zeer betrekkelijke belangstelling inboezemen. Zoo eene ongeveer als ook de mededeelingen doen van een paar jonge menschen wier bruiloft ik heb meegevierd en die, als ik ze dan later in hún huis een visite-kom maken, ik niet alleen beleetdheidshalve, maar ook omdat ik het wel aardig vind waar te nemen hoe al het door hen geziene zich in hun bewustzijn heeft afgespiegeld, met geduld zit aan te hooren.

Maar heel anders wordt dit wanneer een man als Dr. Kuyper mij zijn algemeenen indruk van een, zij het dan ook maar negenmaandelijksche reis, in vreemde landen over de *religieuse, sociale* en *politieke* toestanden dier landen mondeling of schriftelijk mededeelt; en zoo zal het met mij velen gaan.

Reeds de omstandigheid, dat Dr. Kuyper onder onze medemenschen niet maar de eerste de beste, maar een man van beteekenis en van superieuriteit is, dringt dan tot luisteren en lezen.

En die superieuriteit komt bij Kuyper dan ook, als auteur van *Om de oude Wereldzee*, op drieërlei gebied uit.

Eerstens blijkt uit dit boek zijn hooge psychische vaardigheid. Hier hebt ge te doen met een schrijver die niet maar alleen, hoogst sensibel als hij is, lijdelijk vele en diepe indrukken van zijn omgeving ontving, maar tevens met de menschen en dingen in zijn omgeving zóó wist te experimenteeren, dat hij ook indrukken kreeg, die hij hebben wilde en daarbij als een fijn waarnemer van zijn eigen toevallige en gewilde indrukken zich openbaart.

Vervolgens komt er in uit zijn reeds rijke kennis op *religieus, sociaal* en *politiek* gebied, die hij meebracht toen hij haar in die vreemde landen, juist op deze drie gebieden, voor zich zelf wilde verrijken.

En eindelijk komt in dit boek uit de superieuriteit van de positie, die Dr. Kuyper in onze samenleving inneemt. De toen bijkans zeventigjarige schrijver van *Om de Oude Wereldzee*, is een te verstandig man om ook in eerbetoon zijn medemenschen niet te doorzien; hij erkent zelfs, dat „de eere [hem] betoond, veel minder aan [hem] persoonlijk, dan aan [zijn] land bewezen is", en als goed vaderlander nam hij dat eerbetoon dankbaar aan. Maar toch had Kuyper dit boek niet kunnen schrijven zooals hij het gedaan heeft, zonder „de uiterst voorkomende welwillendheid, waarmee [hij] in de verschillende landen door de autoriteiten [is] ontvangen en de alleszins verplichtende wijze waarop zij [zijn] onderzoek hebben vergemakkelijkt". En dit genieten van *courtoisie internationale* in het Oosten dankte hij voor een goed deel aan zijn hooge sociale positie ten onzent. „Een gewezen minister", zoo leest ge in de voorrede, „geldt er nog altoos als een half officieus persoon, en men beijvert zich in de ontvangst die men hem bereidt, het land van zijn herkomst en de regeering van dat land te eeren."

In deze drieërlei superieuriteit van den auteur nu ligt reeds de belangrijkheid van *Om de Oude Wereldzee*.

Door haar toch nadert de subjectiviteit van den algemeenen indruk dien de reiziger in de verre landen omtrent de *religieuse, sociale* en *politieke* toestanden aldaar in zich opgenomen heeft, het objectieve.

Het geheele werk zal uit twee deelen bestaan. Als titel koos de schrijver: *Om de Oude Wereldzee*, „wijl het de beteekenis der Middellandsche Zee als voormalige wereldzee is, die de deelen van Europa, Azië en Afrika welke [hij] bezocht, in eenheid saamhoudt". In het *eerste* deel geeft Dr. Kuyper zijn bevinding omtrent de Aziatische kust met wat daartegenover ligt; in het *tweede* deel, zal hij de Noordkust van Afrika met wat daartegenover ligt ter sprake brengen, en daarin zal dan gehandeld worden over zijn verblijf „in Egypte, Soedan, Griekenland, Sicilië, Tunis, Algiers en Marokko, en ten slotte iets over Spanje, inzoover ook hier de Moorsche invloed nawerkt".

Het *eerste* deel ligt nu in twee banden, groot formaat en met kloeke letter gedrukt, voor mij. De Firma *Van Holkema en Warendorf*, heeft eer van de typographische uitvoering. Enkele platen, zijn op háár verlangen, in het werk opgenomen.

In het *eerste* deel dan wordt, voorzoover het *eerste* stuk betreft, gehandeld in hoofdstuk I, als inleiding, over het *Aziatisch gevaar*, in hoofdstuk II over *Rumenië*, in III over *Rusland*, en in IV over de *Zigeuners*. Voorzoover het *tweede* stuk betreft, handelt dan dit eerste deel in hoofdstuk V van *het Joodsche probleem*, in hoofdstuk VI van *Constantinopel*, in VII van *Klein-Azië*, in VIII van *Syrië* en wordt in IX *Het Heilige Land* ter sprake gebracht.

Nu maakt dit boek noch door geleerde citaten, noch door vak-terminologie de pretentie van een geleerd boek te zijn, maar al is het met zijn soberen en toch fraaien stijl een voor ieder leesbaar boek; toch zit er een schat van degelijke wetenschap in en is er veel uit te leeren. Sprak ik straks van het in wijder kring doen kennen van des heeren Kuyper's algemeenen indruk van de religieuse, sociale en politieke toestanden in de landen door hem bezocht, als van het allereerste wat hij met zijn boek bedoelt, — uit dit naastliggende doel is als vanzelf een ander doel geboren.

Dr. Kuyper treedt hier ook op als leeraar. Hij wil, en dat wel weer allereerst zijn volk, leeren.

En metterdaad valt hier voor het Nederlandsche volk op *religieus, sociaal* en *politiek* gebied van den theoloog, socioloog en politicus Kuyper veel te leeren.

Ik kom op dit jongste boek van onzen hoofdredacteur in een volgend Leestafel artikel van de *Heraut* nader terug, want het eischt een eenigszins uitvoerige bespreking.

Vereenigingsleven.

Nationale Christen-Onderofficieren-Vereeniging.

In christen-gezinnen was er altijd heel wat over te doen, als een van de zoons „in dienst" moest.

Niet omdat men tegen het „dienen" op zichzelf bezwaar zou hebben, want van oudsher is bij ons christenvolk de zaak van het vaderland een heilige zaak geweest, en een eere was het steeds voor de zonen uit christelijke gezinnen, dat ze mochten strijden voor den diesbaren geboortegrond. En daarom werd ook het dienen in vredestijd, het zich bekwamen voor den oorlog, die onverhoopt eens mocht uitbreken, nimmer een schande geacht.

Neen, daár zat het hem niet in.

Maar de wetenschap, dat in het leger nu juist niet de bloem des volks saamgebracht was, doch veel meer de maatschappelijk het meest laag staande elementen, en dan de overweging, dat het dienen van God in den kring van hen, die dienen moesten in de landsverdediging, tot een smaad en bespotting gerekend werd, tot iets dat uitgeroeid of tenminste tegengegaan moest worden, waren oorzaak, dat het voor een ramp gold als de jongelingen uit godvreezende gezinnen „er in geloot" waren.

Nu is er in dezen eenige verbetering, ja zelfs veel verbetering gekomen, voor zoover door de invoering van den persoonlijken dienstplicht het maatschappelijk heil van den gemeenen soldaat zeer gerezen is.

Evenwel, met die maatschappelijke verbetering heeft de vooruitgang in zedelijken zin geen gelijken tred gehouden, ja ook niet kunnen houden.

En dat wel om deze eenvoudige reden, dat onder hen die door minder gunstige financieele omstandigheden wel genoodzaakt werden, zelf voor hun nummer op te komen, over 't algemeen meer godsvrucht gevonden werd, dan bij de meer gegoeden, die zich destijds een remplaçant konden koopen, maar nú eveneens gedwongen zijn persoonlijk hun dienstplicht te vervullen.

Het zedelijk gevaar dat het dienen voor onze jongelui meebrengt, is niet noemenswaard verminderd. Maar wel mag gezegd worden, dat, door de degelijke studie onzer beginselen, waar aan het zich zoo gunstig ontwikkelende vereenigingsleven (dat van onze jongelings- en jonge mannen-vereenigingen, onzer propaganda clubs enz.) onze jongelingen gewend heeft, zij in den strijd tegen de zonde, die in het leger zoo bij uitstek driest rondwaart, met Gods hulpe sterker staan.

Onze jongens behoeven zich niet meer zoo eenzaam te gevoelen als ze ergens in garnizoen zijn. Ze vinden veel meer dan vroeger aansluiting aan elkaar en aan het christelijk leven in de plaats waar ze „liggen".

In dezen doet ook de *Nationale Christen-Onderofficieren-Vereeniging* een hoogst belangrijk en nuttig werk.

Omtrent grondslag, doel en middelen dezer vereeniginging lezen we in hare statuten:

De Nationale Christen-Onderofficieren Vereeniging erkent de Heilige Schrift als Gods Woord, en aanvaardt die als grondslag en richtsnoer voor haren arbeid.

De Vereeniging stelt zich ten doel: het bevorderen van de verspreiding der Christelijke beginselen in leger en vloot.

Zij tracht dit doel te bereiken, door:

1. Samenkomsten in grooteren en in kleineren kring tot onderlinge opbouwing en tot het bespreken van leger- en vlootbelangen uit een christelijk oogpunt;

2. persoonlijken arbeid der gewone leden onder hunne kameraden en ondergeschikten;

3. het zoo mogelijk uitgeven van een Orgaan, om daardoor een middel van onderling verkeer voor de leden te bezitten en de denkbeelden der Christen-Onderofficieren ter kennis van hunne kameraden en ondergeschikten te brengen, en tevens aan de verspreiding der kennis van Gods Woord bevorderlijk te zijn;

4. het steunen van Vereenigingen, die, op gelijken grondslag gevestigd, het heil van den militair beoogen.

En nu kan zich haar strijd niet uitsluitend bepalen tot het tegengaan der directe ontkerstening en zedelijke verwildering der soldaten, maar moet zij ook tegengif bieden tegen het anti-militairisme, dat eveneens tot de gevaarlijkste demoralisatie leidt.

Voor ons ligt het propaganda-geschriftje: „Wat de roode internationale will" en de „Soldaten-Almanak 1907". Van den inhoud daarvan zullen we niet veel zeggen. Om te doen beseffen, hoe het anti-militairisme voor socialisme en anarchisme opvoedt, zij slechts gewezen op twee illustraties.

De eene is een afbeelding van de „menschenvleeschmarkt", waar de bruikbare mannen met een stempel „gekeurd kanonnenvleesch" worden voorzien, en heeft tot onderschrift:

Eerste militaire dokter: »Wat moet er met dezen mismaakte gebeuren?«

Tweede militaire dokter: »Dien zullen we voor de voortplanting reserveeren.«

De tweede, een kreupelen bedelaar voorstellende, wordt aldus verduidelijkt:

25 jaar 't vaderland trouw gediend; 25 jaar voor de grootmoordenaars en dieven, in 't belang der kapitalisten geroofd en gemoord. Beloond met ridderorden, kruisen en legioen van eer en thans...!!

Uitnemend gezien is het, dat de N. C. O. O. V. deze gevaarlijke propaganda zoo krachtig te keer gaat. Een harer middelen daarbij is „Onze Gids", een keurig boekje voor militairen.

Naast allerlei officieele opgaven, vinden we ook daarin allerlei voor militairen bestemde artikeltjes met illustraties.

Maar wat een prettige, vriendelijke toon spreekt er in dat heele boekje, en wat een medewerking is er voor gevonden!

Een greep uit de inhoudsopgave moge dat aantoonen.

Uit Koninklijken Mond. Een woord van Gen. Bar. Schimmelpenninck van der Oije v. Hoevelaken.
Aan onze Jonge Mannen. Generaal van Marle.
Luctor et Emergo. J. G. U. Schoch.
De Intrede in het Leger. L. F. Duymaer van Twist.
Militairisme of Christelijke plichtsbetrachting. A. F. de Savornin Lohman.
Dienen. Dr. J. Schokking.
Wat te doen. A. S. Talma.
Christelijke Liefde. H. Bavinck.
Hou je maar goed, jongen. L. Lindeboom.
De soldaat in dienst der wet. Dr. J. Th. de Visser.
Mijn schild en mijn betrouwen. P. J. Kloppers.
Positie-nemen. A. M. Donner.
Een tegelijk in zijn plaats. Ds. J. E. Vonkenberg.
Menschenvreeš. J. J. van Noort.
Simson. H. A. van Andel.
Voor Vrijheid en Recht. L. Penning.

Van de illustraties noemen we: het portret van de Koningin, „Vredig kanongebulder" (oefeningen); „Een preek in het veld": Theodoor Körner zijn „Vater, ich rufe Dich" schrijvende; enz.

In alles herkent ge den echten christelijken en dus ook den echten vaderlandschen geest, die in dit boekje den boventoon voert.

Het is te hopen, dat in ruimen zin zal verwezenlijkt worden de wensch van het hoofdbestuur, dien het in het voorwoord aldus uitspreekt:

Op de vraag »Waarmede zal de jongeling zijn pad zuiver houden?« is het antwoord: als hij het richt naar *Gods Woord*.« Vertrouwt op dien Gids voor heel uw leven en gij zult niet bedrogen uitkomen.

Moge dit boekje u daartoe mede opwekken!

Onzerzijds wekken we er gaarne toe op, de verspreiding van dit boekje onder de militairen te bevorderen en telkens herdrukken voor de verschillende garnizoenen mogelijk te maken door geldelijken steun, die door het Hoofdbestuur ongetwijfeld op hoogen prijs gesteld wordt. Het adres van den Penningmeester is J. Rens, Adj.-onderoff. der Veldartillerie, Amersfoort.

Officieele Berichten.

Kort Verslag van de Vergadering der Classis Brielle, gehouden den 7 Nov. 1907.

1. De Vergadering wordt op de gewone wijze geopend.

2. Al de Kerken zijn wettig vertegenwoordigd. Aan een tweetal diakenen-afgevaardigden wordt zitting en keurstem verleend.

3. Aan Ds. Dekker wordt door den Praeses de dank der vergadering betuigd voor zijn bedanken voor het beroep naar Zonnemaire; daarentegen groot leedwezen uitgesproken over het beroep naar Baarn door Ds. Van Andel aanvaard.

4. De Notulen worden gelezen en onveranderd goedgekeurd.

5. Ingevolge het besluit een proef te nemen met het houden der korte predicatie wordt een en ander daaromtrent geregeld, en bepaald dat in de vergadering van Februari a.s. daarmee een begin zal worden gemaakt.

6. Er wordt rapport uitgebracht van de visitatie in de kerken Voorne en Putten, in welke kerken de toestand vrij bevredigend blijkt, uit genomen in één, waar het getal leden door vertrek naar elders zeer achteruitgaat, waardoor groote finantieele moeilijkheden staan te wachten, terwijl de eensgezindheid er ook wel wat te wenschen overlaat,

7. Met het oog op het klein getal D. d. W. in de Classis, en de vele vacatuurdiensten die moeten worden vervuld, zal aan de Classis Barendrecht en Schiedam om hulp worden verzocht.

8. Het verzoek van een kerk met een emerituspred. om vermindering van hare bijdrage volgens art. 13 D. K., wordt niet toegestaan, aangezien wordt geoordeeld dat ƒ 25 p. jaar door die kerk, die er het meeste belang bij heeft, wel kan worden betaald.

9. Wegens voortdurende krankheid van den D. d. W. te Middelharnis zullen aan die Kerk gratis hulpdiensten worden verleend.

10. Aan den vertrekkenden D. d. W. van Zuidland zal op verzoek van den Kerkeraad acte van losmaking van de Cl. worden verleend.

11. Hellevoetsluis zal de e.k. vergadering der Classis bijeenroepen.

12. Na een hartelijk woord van afscheid tot Ds. v. Andel, wat door dezen op gelijke wijze wordt beantwoord, eindigt deze scheidende D. d. W. de vergadering met dankgebed.

Namens de Cl. voornoemd:
A. Delfos, *Scriba*.

Kort verslag van de Vergadering der Geref. Kerken in de Classis Gouda, gehouden op Dinsdag 5 Nov. 1907 te Gouda.

1. Opening namens de roepende kerk door Ds. v. d. Berg.

2. Uit het onderzoek der Credentialen blijkt dat alle kerken wettig zijn vertegenwoordigd.

3. Het moderamen bestaat uit Ds. Steinhart, praeses, Ds. Sap, Assessor, Ds. Wielenga, scriba.

4. In het openingswoord door den Praeses wordt Ds. Andree van Schoonhoven A welkom geheeten.

5. De Notulen worden gelezen en vastgesteld.

6. Ingekomen is een antwoord van Br. S. op een Classicaal schrijven. Medegedeeld wordt dat br. J. te L. is bezocht.

7. De commissie voor 't nazien der attesten deelt mee, dat de attesten van Ds. Andree in orde werden bevonden en geapprobeerd.

8. Het voorstel der Classis Dokkum wordt verworpen.

9. Instructie van Onderkerk a/d. IJsel, dat de Classis stappen doe ter verkrijging van een officieel orgaan voor de Classis Gouda, wordt ter overweging aan de kerkeraden aanbevolen, terwijl de redactie van de *Goudsche Kerkbode* den kerkeraden inlichtingen zal doen toekomen. Idem van Lekkerkerk, welke kerk een oefenaar wil benoemen, 't welk door de Classis wordt ontraden.

10. Ds. van Dijk rapporteert aangaande de kerkvisitatiën in het Oostelijk gedeelte en Ds. Langen aangaande die in het Westelijk gedeelte der Classis.

11. Voor het nazien der kassen worden deputaten benoemd die op de volgende Classis rapport zullen uitbrengen.

12. Het voorstel van Bergambacht dat de Prov. Synode zorge voor gedrukte Acta's, wordt aangenomen.

13. Bij rondvraag Art. 41, wordt aan een der kerken advies gegeven aangaande tucht op twee belijdende en vijf doopleden.

14. De collecten enz. worden geïnd.

15. De vacatuurbeurten worden als volgt geregeld, voor Haastrecht, D.D. Wielenga en Dalhuijsen, voor Lekkerkerk, D.D. Hagenbeek en Langen, voor Zevenhuizen, D.D. Steinhart en Taal.

16. De ineensmelting der kerken Gouda A en B wordt met blijdschap vernomen en door de Classis goedgekeurd.

17. Aan Zevenhuizen wordt advies gegeven inzake een broeder.

18. Roepende kerk is Nieuwerkerk.

19. Ds. Andree wordt aangewezen als alg. accundus voor de dienaren die zendingsredenen zullen houden. De volgende Classis zullen collecten voor de Theol. school en Mil. tehuis gestort worden.

20. Ds. Visser eindigt met dankzegging.

Ds. J. Joh. Wielenga,
h.t. Scriba.

Buitenland

Duitschland. Spreken in tongen.

Het spreken in tongen is door den predikant Paul verdedigd. Volgens de *Gemeinschaftbote* verklaarde deze: „God heeft mij door het spreken in tongen (of in vreemde talen gelijk het onze statenoverzetting uitdrukt) een deur voor de overige en betere geestesgaven geopend; ik kan ze tegenwoordig in vol, maar stil geloof, alle voor de gemeente verwachten." De evangelist Edel uit Brieg voegt daaraan toe: „Dit schijnt mij feitelijk de oplossing van het bovenstaande vraagstuk te zijn. Het behaagt God nu eenmaal, bij de in onze dagen beginnende wederuitdeeling der geestesgaven met de geringste te beginnen, zeker om onzen eenvoud en ootmoed te beproeven. Mochten wij toch daarom niet geringschattend denken en spreken „van deze dagen van kleine dingen", maar de geringste gaven eeren en waardeeren en van deze uit streven naar de beste gaven."

Als men weet dat de predikant Paul dezelfde is die zich voor zondeloos verklaard heeft, dan weet men welke waarde aan zijn woord is te hechten. Inmiddels openbaart zich het spreken in tongen niet alleen in Hessen, maar ook in Frankfort a. M., in Zwitserland, gelijk ook in Amerika en Australië. Opmerkelijk mag het heeten, dat nu bekend wordt, dat het spreken in tongen onder de minste genadegaven te rekenen is. Maar waarom het dan zoo ijverig gezocht?

Noord-Amerika. „De Hope" over geloofsbelijdenissen en catechismen.

Wij vonden in *de Hope* het volgend artikel, dat onze aandacht trok; het handelt over geloofsbelijdenissen en catechismen.

Het luidt aldus:

„Wij verwonderen er ons niet over, dat men in ongeloovige kringen niet houdt van geloofsbelijdenissen en catechismen, want van scherp belijnde waarheid hebben zulke menschen een afkeer. Maar in onze dagen komt tegenzin tegen geloofsbelijdenissen en catechismen ook uit een anderen hoek. Het anti christendom ruimt de geloofsbelijdenissen uit den weg, omdat het niet houdt van de heilige schrift als Gods Woord, het evangelische Christendom onzer dagen, op moderne leest geschoeid, is tegen geloofsbelijdenissen, omdat het den Bijbel lief heeft boven alle andere geschriften, en niet wil, dat men deze naast den Bijbel plaatst en er gezag aan toekent. Niet lang geleden had ik een gesprek met eenen leeraar der „Christian Church". Hij gaf mij te verstaan, dat zijn luf niet hielden van geloofsbelijdenissen en catechismen, omdat zij gemeenschap wilden hebben met alle Christenen en niet slechts met enkele denominaties. Die man was eerlijk. Hij meent, dat geloofsbelijdenissen aan de kerkelijke eenheid der gelooviger in den weg staan, en dat men derhalve alle creeds en catechisms uit den weg moet ruimen, om tot die eenheid te geraken. Ik vroeg hem, of hij niet geloofde in de inspiratie der Heilige Schrift, de Drieëenheid, het werk van den Middelaar, de wedergeboorte enz., en toen hij daarop antwoordde met een gul ja, zeide ik tot hem, dat hij zijn geloof had uitgesproken. En toen vroeg ik verder, of zij, die met hem in dezelfde kerkelijkepgemeenschap leefden, het zelfde geloofden. O de bevestiging dier vraag maakte ik hem er opmerksaam op, dat dit geloof dan immers hun creed was. En verder vroeg ik hem, of het niet een goede zaak ware, indien de kinderen die dingen vroegtijdig leerden. Wel zeker, meende hij. Wel nu, repliceerde ik, zoudt gij er dan op tegen hebben, indien een uwer leeraars of professors een boek opstelde in vragen en antwoorden, opdat uwe kinderen vroegtijdig bekend worden met hetgeen onder u zekerheid heeft? Wetende dat men in de Christian Church niet houdt van den kinderdoop vroeg ik hem, wat hij dacht over den kinderdoop. Hij antwoordde: „Wij gelooven niet, dat de Heere bevolen heeft, de kinderen te besprengen. Wel wijden wij ze aan den Heere toe." Ik antwoordde „goed zoo, maar gij weet toch, dat wij Gereformeerden bijv. beslist van oordeel zijn, dat de kinderen der gemeente gedoopt moeten worden. Zoudt gij mij wel willen toestaan in uwe kerken „zuigelingen te besprengen" zooals gij 't noemt en de leer der Sacramenten naar onze opvatting voor te dragen?" „Neen" — en hij zeide dit op eene besliste manier — „dat zouden wij niet kunnen gedoogen". „En toch hebt gij geen belijdenis. Ziet gij wel, dat het onderscheid alleen hierin bestaat, dat wij een creed hebben, die beschreven is, maar dat uwe onbeschreven belijdenis juist zoo bindend is als de onze? Zoo is het. Er is geene Kerk zonder belijdenis".

Wij namen dit stuk over, niet alleen om de redactie van *de Hope* te kennen te geven, dat wij met belangstelling kennis nemen van hetgeen zij ten beste geeft, maar ook omdat het ons voorkomt, dat men in ons land het bovenstaande in sommige kringen, vooral van jongelieden, wel eens mag overwegen.

— Een uittocht.

In de Methodisten Kerk, zoo meldt *de Wachter*, heeft in de laatste tijden een exodus van predikanten plaats gehad. Van wege ontoereikende tractementen hebben velen hun ambt neergelegd om over te gaan tot een anderen staat des levens. Zoo ernstig wordt deze toestand, dat verhooging van salaris op feitelijk alle kerkelijke vergaderingen ter sprake kwam. Zelfs de vice-president Fairbanks, lid dezer Kerk, kwam er nog aan te pas en heeft ook krachtig aangedrongen op waardeering van den arbeids des leeraars. In de Des Moines Conference kwam het uit, dat meer dan 37 leeraars hunne bediening hadden uitgeruild voor allerlei business betrekking. De meeste dezer leeraars ontvingen van de 600 dollar tot de 700 dollars per jaar. Te Columbus, Ind. werd op de „Conference" beweerd dat het thans 40 procent duurder leeft dan 10 jaar geleden, terwijl de tractementen niet meer dan 10 procent verhoogd waren. Ook hier onttrokken vele leeraars zich aan hunne bediening, die volgens hunne eigene bewering veel liever in het ambt gebleven waren, maar door de koude werkelijkheid tot dezen desperaten stap gedrongen werden. De roeping om hunne huisgezinnen „met God en eere" te onderhouden, moest toch voorop staan, daar ook de Apostel leert dat een ieder die zijn huisgezin niet verzorgt, erger is dan een ongeloovige. Op de „Conference" te Milwaukee werd deze zaak ook ter tafel gebracht. Deze vergadering vertegenwoordigde mede van de rijkste en welvarendste gemeenten der Kerk, en toch, hoewel de leden in aardschen voorspoed en vooruitgang deelden, hun leeraars liet men voortzuchten onder een inkomen, dat nauwelijks toereikend is om in de noodigste behoeften te voorzien. Den Candidaten die pas tot de Heilige Bediening werden toegelaten, gaf men den raad om liever steenhouwer te worden dan gebrek te lijden.

Men ziet dus, er is in de Methodisten Kerk groote ontevredenheid over de ontoereikende bezoldiging der leeraars. Een groot getal leeraars verloor men reeds, en anderen zullen volgen, indien de gemeenten niet spoedig betere bezoldiging verzekeren. Ongetwijfeld ligt hier groote schuld aan de zijde van de gemeenten, want het is een bekend feit, dat geen professie slechter betaling ontvangt dan die van een leeraar. Daarbij bieden zich zoovele andere welgesalarieerde betrekkingen aan, dat het inderdaad zeer menschelijk is wanneer vele predikanten voor zulk een verzoeking bezwijken. Zij zijn en blijven menschen. Zij hebben hunne gezinnen. Moeten vaak arbeiden onder christenen dien het in 't aardsche zeer wel gaat, terwijl zij-zelven een schraal en mager levensbestaan hebben. Dit is vaak meer dan „vleesch en bloed" hebben kan.

Toch is in de geschiedenis der Christelijke Kerk zulk een exodus van predikanten, en dat om bovengenoemde redenen, iets ongehoords. We kunnen het onmogelijk goedkeuren. Het ambt van Bedienaar des Woords diende zoo hoog en zoo heilig door ons geschat te worden, dat men liever gebrek leed dan het zoo trouweloos te verlaten. Ongetwijfeld zijn deze leeraars den Heere dan ook vooruit geloopen, en hebben hun nood niet genoegzaam bloot gelegd voor de gemeenten die ze bedienden. Want hoe moeilijk dit voor een leeraar ook gaan mag om de gemeente aan hare nalatigheid in dezen te herinneren, het is toch onmiddig beter dan waartoe men thans gekomen is.

Gelukkig dat er gunstige uitzonderingen waren. Zoo meldde een leeraar, hoe hij gaarne zijne vroegere betrekking van 1200 dollar per jaar had opgeofferd om tegen nog geen 600 dollars inkomen het Evangelie te mogen verkondigen. Een ander had een aanbod van de hand geslagen, waarmee hij zich minstens driemaal grooter inkomen verzekeren kon dan waarover hij nu beschikken mocht. Sommigen ook van onze leeraars die van dergelijke dingen zouden kunnen getuigen. In elk geval, de kerken doen wel op al deze dingen acht te slaan en naar haar vermogen er voor te zorgen, dat in de pastorie geen gebrek geleden worde".

Gemengd Nieuws.

Jongelingsvereenigingen in N. Amerika. In de Vereenigde Staten van N. Amerika bestaan 1884 jongelingsvereenigingen met 485,000 leden, dat is 28.000 meer dan in het voorgaande jaar. Van die leden zijn slechts 175,000 leden (d. i. toegelatenen tot het H. Avondmaal) van Protestantsche kerken. De waarde der gebouwen van genoemde jongelingsvereenigingen bedraagt ongeveer honderd millioen guldens. De vereenigingen geven jaarlijks twaalf en een half millioen guldens uit. Er zijn 2200 menschen in dienst der vereenigingen; 92,000 leden hebben zich tot Bijbelklassen vereenigd. Voor spoorwegambtenaren zijn 231 afdeelingen opgericht, terwijl in het leger 28 en op de vloot 8 afdeelingen bestaan.

De Amerikaansche jongelingsvereenigingen geven zich veel moeite voor jongelieden die zich van de oude wereld in de nieuwe komen vestigen. In de gebouwen der vereenigingen kunnen jongelieden die van elders komen, een te huis vinden, terwijl een bureau voor plaatsing op kantoren zorgt. Zoo werden er in het verloopen jaar door bemiddeling van de plaatsing-bureaux en jongelingsvereenigingen 24,000 geplaatst, terwijl 12,000 in gebouwen dier vereenigingen wooden. Winckel.

Voor Kinderen.

DE KLEINKINDEREN.

XIV.

In veld en bosch.

Vroeg in den morgen, even voor het licht begon aan te breken — 't was in het laatst van September — wekte grootvader Benoit zijn kleindochtertjes, die rustig sliepen, en zei hun dat ze zich aankleeden moesten, want dat ze straks uitgingen.

„En moet moe nu ook mee?" vroeg de kleine Elisabeth.

„Moe komt later ook, hoop ik," zei grootvader, „maar nu gaan we een groote reis maken, heel ver weg. We gaan nu ook niet in den wagen, maar Marie mag bij mij op het paard zitten, en Elisabeth bij grootvader Rigol."

„O dat is prettig!" riepen de kinderen.

„Maar," ging grootvader voort, „nu moet ik nog wat vertellen. Er zijn booze menschen